

Uddrag af *Skrevet på polsk*

Polsk-jødiske forfatter Janina Katz (1939-2013) flygtede fra Polen sammen med sin mor i 1968. Hun flyttede først til Tyskland, men kom året efter til Danmark i 1969. I 1991 debuterede hun med digtsamlingen *Min moders datter*, og udover lyrik skrev hun efterfølgende både romaner, novellesamlinger og en børnebog. Hele Katz' forfatterskab bærer præg af hendes polsk-jødiske rødder. *Skrevet på polsk* udkom i 2011. Uddrag af samlingen bringes her med tilladelse fra Rosinante & Co.

Af Janina Katz

DENGANG (1)

Sidder under et ungt æbletræ
begloet af krigen.

Et barn revet ud af helvedet.
Lille Eurydike.

Hukommelsen størknede i angsten,
som en flue i et stykke rav.

Hvem har knuget mig ind til sit bryst?
Hvem har overøst mig med tårer,
før jeg gik gennem en port
med en usynlig påskrift:

»Lad alt håb ude ...«

Sidder under et ungt æbletræ
begloet af krigen.

HJEMKOMSTEN

Byen Engang.
Hotel Alef.
Sankt Agnes' gade.
Skizofreniens søde harmoni.

Tre fugle, veninderne,
kommer flyvende fra byen.
Pikker i min morgenmad.
Kvidrer på mit modersmål.

Det er dagens fylde,
men livet går på hæld.

I nærheden en plads
– tidens oase –
Disneyland på en kirkegård.

Se, min dreng
– hvisker en kvinde højt –
der går en levende jøde!

Alt fletter sig ind i hinanden,
blidt og ubekymret.

En gammel kærlighed flakker om
i udkanten af min drøm.
Den tog fejl af adressen.

Jeg drikker rødvin.
Græder honningtårer ud.

Uddrag af *Skrevet på polsk*

INDTRYK FRA DET HELLIGE LAND

Se, det er mig.
Din fallerede elskerinde
fra før den sidste krig.
Jeg har lige forladt stranden.
Var sulten.

Blev skræmt af din
udstrakte hånd.
Det fælles fremmede sprog
har ikke lagt en gangbro over.

Der var et øjeblik
der forsvandt,
som et stjernes kud.

Skæbnens lille kerne
spyttet ud.
Et udtalt ord.
En ubegrædt sorg.

EN GAMMEL KVINDE I ET UNGT LAND

Hun stirrer efter det unge par
i selskab med en kørestol.
På bænken i parken. Ved havet.
Da solen går ned.

Inde i hende er der for længst mørkt.
Men stadig renskuret.
Man kan se i hendes øjne
og på det fint klippede hår,
at livet havde en mening.

Hun tænker:
Hvad skal jeg med skoene,
når jeg ikke kan gå?

Blomsternes duft pirrer
hendes sansers fantomer.

I ISRAEL

1.
Ved digtets grænse
står en toldbetjent.
Den hedder sorg
og er af hunkøn.
Den begræder kvinder,
som jeg gjorde fortræd.

Dens sidste tåre
falder på mig.
Helt i sort.

2.
Gamle jøder i et ungt land,
vi hilser på hinanden
med et spørgsmålstegn.

I sabbatelevatoren nynner vi nationalsange
fra det gamle fædreland.

I mørket jagter vi fortiden
på vores listesko.

Den strenge Gud bliver blød om hjertet.
De to stammers ømhed
griber os i struben.

3.
Jeg døde ganske stille.
I selve livets midte.
Ved et blåt vand.

Rundt om mig på stranden
lå små sørgekjoler
fra de salige skaldyr.

Jeg hviskede til min krop:
Vent lige med at dø.
Dette er et varmt land.
Du kommer til at se
delfinernes spring.

Mænd med gazelleøjne
og rustent modersmål
spyttet ud af Gud.
Solnedgangens pragt.

En månestribe på vandet,
bred som en landevej,
som du vil svømme i
til ensomhedens fylde.

DENGANG (2)

Sidder under et ungt æbletræ
begloet af krigen.

Et barn.
Lille Eurydike.

En aldrende Orfeus
kørte mig ud til sit hjem.

Jeg kaster mig i grus for fremmede
guder og gudinder.

Hende dér i blå kjole.
sender øjne til mig.
Slangen hvæser venskabeligt.

En langhåret mand
blotter sit hjerte.
At han ikke skammer sig!

Fader og moder er forsvundet
i glemsel.

Sidder under et ungt æbletræ
begloet af krigen.